

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ ДИДАКТИКИ
ВІДДІЛ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОДИДАКТИКИ
ІМЕНІ Я. А. КОМЕНСЬКОГО
БРЕСТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БРДУ ІМЕНІ О. С. ПУШКІНА (БІЛОРУСЬ)
ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ Я. А. КОМЕНСЬКОГО У М. ЛЕШНО (ПОЛЬЩА)
ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНКИ КУПАЛИ (БІЛОРУСЬ)
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА ІМЕНІ ПРОФЕСОРА СТАНІСЛАВА ТАРНОВСЬКОГО
У М. ТАРНОБЖЕГ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ДЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (БІЛОРУСЬ)
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. АБАЯ (КАЗАХСТАН)
ПУБЛІЧНИЙ ІНСТИТУТ «ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОСВІТИ» (ЛИТВА)
ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДОРОСЛИХ (ЛИТВА)
УНІВЕРСИТЕТ САСКАТЧЕВАНА (КАНАДА)

***ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ ДИДАКТИКИ
ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО***

Випуск 1 (20)

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБДАРОВАНОСТІ
ОСОБИСТОСТІ**

Матеріали Першої Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 20–21 травня 2020 року)

Умань
2020

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ЗБІРНИК:

Осадченко Інна, д-р. пед. наук., професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Васьківська Галина, д-р. пед. наук, проф., зав. відділом дидактики Інституту педагогіки НАПН України;

Велскоп Войцех, д-р. соціолог. наук, проректор з організації навчання та якості освіти Вищої школи бізнесу і наук про здоров'я в Лодзі;

Демченко Ірина, д-р. пед. наук, проф., декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Івлева Надія, канд. пед. наук, доц. Казахського національного педагогічного університету імені Абая;

Коберник Олександр, д-р. пед. наук, проф., зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кочетова Наталія, канд. фіз.-мат. наук, декан факультету початкової освіти Самарського державного соціально-педагогічного університету;

Кравченко Оксана, д-р. пед. наук, проф., декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лякішева Анна, д-р. пед. наук, проф. Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Максимук Лариса, канд. пед. наук, доц. кафедри іноземних мов Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна;

Сергейко Світлана, канд. пед. наук, доц., ректор ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти»;

Тарантей Віктор, д-р. пед. наук, проф., зав. каф. педагогіки та соціальної роботи ДЗ «Гродненський державний університет імені Янки Купали»;

Тарантей Лариса, канд. пед. наук, доц., декан ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Штефан Людмила, д-р. пед. наук, проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди;

Данилюк Оксана – канд. філол. наук, доц., зав. кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

ТЕХНІЧНИЙ РЕДАКТОР:

Будегай Вікторія – лаборант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку Вченими радами факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 13 від 18.05.2020 р.) та факультету дошкільної та спеціальної освіти (протокол № 12 від 12.05.2020 р.). Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Мова видання: українська, російська, польська, англійська, китайська.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ №19704 – 9504Р від 21.12.2012 р.

Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. В53 Вип. 1(20): Сучасні проблеми обдарованості особистості: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 20–21 травн. 2020 р.) / МОН України, НАПН України, Ін-т педагогіки [та ін.] ; [редкол.: Осадченко І. (голов. ред. та відп. за вип.), Васьківська Г., Велскоп В. [та ін.]. – Умань: Візаві, 2020. – 101 с.

До збірника увійшли матеріали Першої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми обдарованості особистості». Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямкам роботи конференції: історичні, порівняльні аспекти та методологія дослідження проблеми обдарованості особистості; дидактичне, виховне та психологічне забезпечення формування обдарованої особистості у закладах дошкільної, загальної середньої, вищої та післядипломної освіти на засадах традиційного, інклюзивного та інтегрованого підходів; сучасні педагогічні технології та діяльність соціально-психологічної служби у контексті формування обдарованої особистості; інклюзивний підхід до формування обдарованої особистості та інші напрями сучасних досліджень у контексті модернізації освітнього середовища.

ЗМІСТ

<i>Авраменко Оксана.</i> Особливості психолого-педагогічної підтримки обдарованих дошкільників.....	5
<i>Алексєєнко Тетяна.</i> Проблема психотравми у розгортанні життєвих сценаріїв та професійної допомоги вимушеним переселенцям	11
<i>Барановська Олена.</i> Основні напрямки розвитку обдарованої особистості (технологічний аспект).....	16
<i>Василевська Олена.</i> Емоційні передумови психосоматичних розладів.....	20
<i>Габинская Алла.</i> Готовность педагога в работе с одаренными учащимися.....	23
<i>Гаврилюк Світлана.</i> Виховання лідерських якостей у дітей дошкільного віку.....	27
<i>Дука Тетяна.</i> Розвиток обдарованої дитини в умовах сьогодення.....	29
<i>Журавко Тетяна.</i> Арт-терапія як креативний метод психолого-педагогічного навчання розвитку та супроводу обдарованої особистості.....	33
<i>Зозуля Ірина.</i> Креативний розвиток музично обдарованих дітей дошкільного віку.....	37
<i>Іщенко Людмила.</i> Педагогічні умови формування творчо обдарованої особистості дитини.....	41
<i>Карнаух Леся.</i> Специфіка проблеми виховання обдарованої дитини дошкільного віку.....	45
<i>Кравчук Неля.</i> Психологічні проблеми розвитку, навчання й виховання обдарованих дітей.....	47
<i>Лях Тетяна (Лях Татьяна).</i> Использование музыкотерапии в дополнительном образовании взрослых.....	50
<i>Мацейків Тетяна.</i> Формування національних цінностей учнів ліцею на уроках історії української культури.....	54
<i>Мельникова Ольга.</i> Соціально-педагогічна підтримка обдарованих дітей дошкільного віку.....	56
<i>Мороз Ірина.</i> Модель дослідницької компетентності старшокласників з історії.....	58
<i>Мороз Петро.</i> Структура дослідницької компетентності старшокласників з історії.....	61
<i>Панкова Алеся.</i> Проблема готовності майбутніх вихователів до	

роботи в інклюзивному середовищі.....	64
Піддячий Микола. Модернізація освітнього середовища: здоровий спосіб життя старшокласників.....	67
Підлипняк Ірина. Інтелектуальні здібності у структурі обдарованості особистості.....	70
Ремех Тетяна (Remekh Tetiana). Enhancing pupils' civic competence by means of interactive learning.....	75
Рябошанка Ольга. Роль театрального мистецтва у розвитку творчих здібностей дошкільників.....	77
Скрипник Неля. Співпраця закладів дошкільної освіти та сім'ї щодо розвитку музичних здібностей дошкільників.....	80
Тарантей Віктор (Тарантей Виктор). Система организационного и психолого-педагогического сопровождения одаренных детей и молодежи в Республике Беларусь.....	82
Трофаїла Наталія. Психологія обдарованої дитини.....	83
Чамлай Інна. Діагностика та особливості розвитку естетичної обдарованості у дітей дошкільного віку.....	87
Шелестова Людмила. Оптимізація розвитку творчих здібностей старшокласників у процесі вивчення гуманітарних предметів.....	93
Шемуда Марина. Особливості навчально-дослідницької діяльності обдарованих старшокласників.....	97

References

1. Civic education. Integrated course syllabus for 10 classes of secondary schools. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58875/>.
2. Kucher O. A. Formation of civic competence of students of specialized classes by means of variant social sciences subjects: Ph.D thesis for the scientific degree of a Candidate of Educational Sciences: Speciality 13.00.02 "Theory and methodology of teaching (history and social sciences)". Kyiv, 2014. 252 p.
3. Pometun O. I. Discussion of Ukrainian educators on the issues of introducing a competent-based approach in Ukrainian education. *Competent approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives*: Library for Educational Policy. Kyiv: K.I.S., 2004. pp. 66–72.
4. Pometun O. I., Remekh T. O. Practical Handbook of a Civic Education Teacher: A Toolkit. Kyiv, 2018. 96 p.
5. Remekh T. O. The essence and structure of civic competence of the student of the new Ukrainian school. *Ukrainian Pedagogical Journal*. 2018. № 2. P. 34–41.

Рябошапка Ольга,

к. пед. н., старший викладач кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна

РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ

В умовах сьогодення, коли класичні види мистецтва втрачають свою популярність, а їх замінюють різноманітні інформаційно-комп'ютерні технології, коли відвідати музей, або ж переглянути будь-який витвір мистецтва можна шляхом підключення гаджета до всевітньої мережі Інтернет, актуальності набуває застосування видів мистецтва в освітньому процесі закладів освіти.

Практика застосування різних видів мистецтв у закладах освіти свідчить про те, що у дітей розвиваються не лише художні здібності, але й таке застосування сприяє розвитку творчих здібностей зростаючого покоління.

Порівняльна характеристика різних видів мистецтва свідчить про те, що театральне мистецтво є одним з найбільш наочних форм художнього відображення життя, в основі якого лежить оточуючий світ та особливості його сприйняття. Проте, зважаючи на актуальність театрального мистецтва в естетичному розвитку дітей, застосовується воно у закладах дошкільної освіти досить рідко.

Театральне мистецтво, зокрема театральна гра, є досить близькою для дітей дошкільного віку, адже саме у дошкільному віці

провідним видом діяльності є сюжетно-рольова гра. Основними структурними компонентами дитячої гри є роль та сюжет, які відображають оточуючий світ та взаємодію у ньому. У театрі така взаємодія відображена на сцені, але також за допомогою ролей та сюжету.

Застосування театральної діяльності в освітньому процесі закладу дошкільної освіти не лише розвиватиме творчі здібності дітей дошкільного віку, але й сприятиме гармонійному розвитку дошкільника:

- формуванню у дошкільників початкових уявлень про засоби акторської виразності;
- формуванню у дітей цілісного естетичного ставлення до природи та навколишнього світу;
- розвитку психічних процесів малюків: пам'ять, увага, уява, відчуття, сприймання, мислення, мовлення, емоційно-вольової та інтелектуальної сфер; інтелектуальних та творчих здібностей;
- прищепленню любові до засобів мистецтва: літератури, музики, театру;
- спонукає до перенесення внутрішніх переживань на гру;
- створенню нових образів;
- спонукає до мислення.

Реалізація освітнього процесу у закладах дошкільної освіти може відбуватися шляхом упровадження театрального гуртка. Показником для цього, в першу чергу, є вікові особливості та провідний вид діяльності дітей дошкільного віку – гра.

Робота з театралізованої діяльності містить:

- ігри-драматизації;
- підготовку та інсценізацію різноманітних казок, оповідань, ситуацій;
- вправи з формування виразності виконання (вербальної і невербальної).

Театралізовані заняття (під час їх проведення у закладах дошкільної освіти) реалізують освітні функції: пізнавальну, розвиваючу, виховну. Саме проведення таких занять зорієнтоване не лише на інсценізацію, але й реалізацію ряду цілей:

- розвиток мовленнєвих навичок;
- формування виконавських навичок;

- створення атмосфери для розвитку та реалізації творчих здібностей дитини-дошкільника;
- соціально-емоційний розвиток дитини дошкільного віку.

Важливу роль у підготовці та проведенні театралізованих занять належить вихователю, на якого покладено управлінську функцію. Реалізація такої функції вимагає від вихователя низку умінь. Окрім того, що педагогічний працівник є прикладом дітям для наслідування, він має бути здатен дивитися і бачити, слухати і чути; бути готовим до втілення у роль та перетворення і дітей, і особисто; володіти не лише акторським талантом, а й режисерськими здібностями.

Заняття, орієнтовані на театралізовану діяльність дітей дошкільного віку доцільно проводити, зважаючи на два аспекти:

- ознайомлення та засвоєння дітьми елементів акторської майстерності;
- знайомство дітей із засобами та шляхами реалізації театрального мистецтва.

Отже, в театралізованій діяльності заохочується ініціативність, гнучкість і самостійність мислення, творчість дітей. Розвиток творчих здібностей в контексті театралізованої діяльності сприяє загальному психологічному розвитку, можливостям морально-естетичного впливу на дітей з боку педагогів. Театралізована діяльність - це варіативна система, що дозволяє формувати здібності до аналізу і синтезу, емоційним переживанням, розвитку творчої активності дітей. Театралізована діяльність дозволяє комплексно впливати на дітей у вербальному і невербальному плані, ефективно вирішує завдання морального та естетичного виховання, збагачує емоційну сферу, активізує мовленнєву діяльність і коригує відхилення в різних сферах психічної діяльності дитини.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. В. Театралізовані ігри дошкільників. Москва: «Просвещение», 1991.
2. Артемова Л. В. Театр і гра. Київ : «Томіріс», 2010.
3. Бондаренко І. В. Театрализованные представления для детей дошкольного возраста. Москва : «Абрис -Прес», 2006.
4. Генов Г. Теневой театр. *Методические рекомендации*. Киев, 1988.